

Advies n°176 van 13 maart 2026 van het Bureau van de Raad Gelijke Kansen voor mannen en vrouwen betreffende de **hervorming van het familiaal verlof en het familiekrediet**.

Het Arizona-akkoord van 31 januari 2025 voorziet in een hervorming van de gezinsverloven en de invoering van een 'familiekrediet' volgens de volgende modaliteiten:

“Elk kind ontvangt bij de geboorte een ‘rugzak’ met verlofrechten, waarin de bestaande verloven in verband met de geboorte en de latere zorg voor het kind worden geïntegreerd. Het familiekrediet voorziet eveneens in nieuwe of aangepaste regelingen, zoals bijvoorbeeld het opnemen van verlof door grootouders en het stimuleren van verlofopname door beide ouders. Voor kinderen die nog slechts één ouder hebben, heeft deze ouder recht op de volledige ‘rugzak’.”

Aangezien de bevoegdheid blijkbaar gedeeld is, zijn meerdere ministers erbij betrokken.

In de beleidsnota (BV) van de minister van Werk en Economie lezen we in het hoofdstuk “arbeidsmarkt aangepast aan de uitdagingen van de 21e eeuw”:

“We willen mensen aanmoedigen om langer te blijven werken via een flexibel en aangepast beleid. Daarvoor introduceren we, in overleg met de sociale partners, het familiekrediet, dat de verlofrechten vereenvoudigt voor wie bijdraagt aan de zorg van een kind, waarbij verlofopname door beide ouders wordt gestimuleerd en nieuwe modaliteiten worden voorzien, zoals de verlofopname door de grootouders. Het familiekrediet harmoniseert de verschillende stelsels zodat er geen onderscheid is naar het statuut van werknemer, zelfstandige of ambtenaar. Elk kind krijgt bij de geboorte een “rugzakje” met verlofrechten waarin de bestaande verloven in het kader van de geboorte en de latere zorg voor het kind geïntegreerd worden. Bij kinderen die maar 1 ouder (meer) hebben, maakt die ouder aanspraak op het volledig rugzakje.”
(BV, p20)

De minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid stelt:

“In overleg met mijn collega, de minister van Werk, de minister van Zelfstandigen en de minister van Ambtenarenzaken (die dit overigens niet vermelden in hun beleidsnota), zal ik bijdragen aan de invoering van het gezinskrediet. Dit beoogt de verlofrechten te vereenvoudigen voor personen die bijdragen aan de zorg voor een kind en de verschillende stelsels te harmoniseren vanuit het perspectief van het kind,

zodat er geen onderscheid is op basis van het sociaal statuut van de ouder. Deze ‘rugzak’ met verlofrechten maakt het mogelijk flexibel in te spelen op gezinsbehoeften. Ik zal, in overleg met de sociale partners, een analyse opstarten van de mogelijke gevolgen in de verschillende takken van de sociale zekerheid.” (BV, p10)

De minister van Gelijke Kansen zal “*bijzondere aandacht besteden aan de volgende elementen: ... de aangekondigde hervorming van de thematische verloven, waarvoor ik mij er samen met de bevoegde minister voor zal inzetten dat zij daadwerkelijk de systemen verbetert die vrouwen en mannen in staat stellen werk en privéleven te combineren. Dit onder meer door de geboorteverloven en thematische verloven te herzien en ze financieel aantrekkelijker te maken, evenals door concrete maatregelen te nemen om mannen en meedouders aan te moedigen meer tijd met hun gezin door te brengen.*” (BV, p10)

Voor de uitvoering van het familiekrediet is vanaf 2026 een enveloppe van 25 miljoen euro voorzien.

De beoogde hervorming heeft als doel:

- de gezinsverloven te vereenvoudigen;
- ze te harmoniseren tussen werknemers, ambtenaren en zelfstandigen;
- ze overdraagbaar te maken tussen ouders en naar grootouders;
- het familiekrediet te koppelen aan het kind;
- werk en gezinsleven beter te verzoenen;
- vaders en meedouders aan te moedigen om de gezinsverantwoordelijkheden te delen bij de geboorte van een kind;
- en, volgens de minister van Gelijke Kansen “*ze financieel aantrekkelijker te maken*”.

Op 26 mei 2025 werd, zonder het regeringsvoorstel af te wachten, een voorstel van resolutie tot invoering van het familiekrediet ingediend door CD&V (doc. 56-0910/001), later ondersteund door Les Engagés, dat expliciet verwijst naar de ‘rugzak’ van de regering.

Aangezien het resultaat van het sociaal overleg op zich laat wachten, heeft de Raad besloten advies uit te brengen over de intenties van de regering en dit voorstel van resolutie.

Het voorstel van resolutie beoogt:

- a) een geïntegreerd en flexibel verlofstelsel te ontwikkelen dat de bestaande verlofvormen bundelt in een coherent systeem, zodat ouders op transparante en toegankelijke wijze hun verlofrechten kunnen begrijpen;
- b) gelijke toegang tot verlofrechten te waarborgen voor werknemers, zelfstandigen en ambtenaren;
- c) een billijke verdeling van de verlofrechten tussen beide ouders aan te moedigen ter bevordering van gendergelijkheid. Door de verlofrechten aan het kind te koppelen en ze evenwichtig te verdelen, draagt dit voorstel bij aan een eerlijkere verdeling van zorgtaken en betere kansen op de arbeidsmarkt;
- d) de uitkeringen te verhogen om financiële drempels weg te nemen. De huidige vergoedingen vormen vaak een belemmering voor ouders om verlof op te nemen. Het familiekrediet moet voldoende financiële zekerheid bieden zodat ouders daadwerkelijk de vrijheid hebben om voor hun kind te zorgen;
- e) de opname van verlof te flexibiliseren door ouders de mogelijkheid te bieden voltijds, halftijds, voor 1/5 of voor 1/10 verlof op te nemen, met bijzondere aandacht voor de eerste levensjaren van het kind;
- f) diverse gezinsvormen te erkennen door ook stiefouders, pleegouders en grootouders de mogelijkheid te geven verlof op te nemen;
- g) extra ondersteuning te voorzien voor alleenstaande ouders en ouders van kinderen met een handicap.

De criteria die volgens de resolutie moeten worden gevolgd:

1. in overleg met de sociale partners een gezinsverlof invoeren dat aan de volgende criteria voldoet:
 - 1.1. het gaat om een verlofregeling die afhankelijk is van het kind, waarbij het recht op verlof gekoppeld is aan het kind en niet aan de beroepsstatus van de ouder, met als doel een transparant, toegankelijk en rechtvaardig verlofstelsel te creëren;
 - 1.2. het omvat het huidige moederschapsverlof, het huidige geboorteverlof, het huidige ouderschapsverlof en het huidige tijdskrediet voor de zorg voor een kind;
 - 1.3. bij de geboorte of op het moment dat het kind door adoptie tot het gezin toetreedt, krijgt het kind een “rugzak” van 24 maanden verlof;
 - 1.4. Deze 24 maanden bestaan uit drie delen, elk met eigen voorwaarden wat betreft duur, vergoeding en voorwaarden voor het opnemen van verlof.

ADVIES

Sinds enkele jaren hebben opeenvolgende regeringen zich ingezet voor een herziening van alle thematische verlofregelingen, waarvan de talrijke wijzigingen in de regelgeving het begrip van de toekomstige rechten aanzienlijk hebben bemoeilijkt en tot onzekerheid hebben geleid bij de aanvragers. Een vereenvoudiging bleek noodzakelijk, zowel voor de werkenden als voor de werkgevers, maar ook voor de RVA, die met talrijke toekenningsvoorwaarden moet werken. Dit is duidelijk een delicate aangelegenheid.

Met dezelfde ideale doelstellingen voor ogen **wil de Arizona-regering bovendien een nieuw denkkader doorvoeren door het recht op familiaal verlof niet langer te koppelen aan de werknemers-ouders, maar aan de kinderen.**

1. De Raad erkent het belang van de doelstellingen om het verlof te vereenvoudigen en te harmoniseren, zonder echter de rechten en mogelijkheden op verlof onder te brengen in een "rugzakje" dat aan het kind is gekoppeld. Hij benadrukt dat het hier niet gaat om een recht van het kind, zoals kinderbijslag, maar om individuele rechten die verband houden met het werk van de ouders.
2. Een **harmonisatie** van de rechten op basis van de statuten van loontrekkenden en ambtenaren kan de duidelijkheid en de toegang tot de deze rechten verbeteren en bijdragen tot meer gelijkheid tussen werknemers en werkneemsters. Dit mag echter in geen geval leiden tot een vermindering van de huidige rechten, noch wat betreft de duur ervan, noch wat betreft de beloning. Naast de toepassing van het algemene standstill-beginsel herinnert de Raad eraan dat harmonisatie noodzakelijkerwijs een verbetering moet inhouden in overeenstemming met de jurisprudentie van het Hof van Justitie. Het voorstel van resolutie voorziet echter in een achteruitgang, met name door het plafonneren van de vergoeding voor moederschapsverlof en geboorteverlof. In zijn eerdere adviezen en memoranda heeft de Raad al gewezen op verbeteringen in het verlof voor zowel de moeder als de vader/meeouder (memorandum 2024 [download](#)).

Een harmonisatie van de rechten op geboorteverlof tussen biologische en adoptieouders is uiteraard wenselijk. De afstemming van het moederschapsverlof, het recht op ouderschapsverlof en tijdskrediet voor zelfstandigen op dat van werknemers is evenzeer wenselijk, voor zover dit gebeurt binnen het kader van de middelen van de sociale zekerheid voor zelfstandigen, waarover het voorstel van resolutie niet spreekt.

3. Alle verlof "in verband met de geboorte" lijkt ook **moederschapsverlof** te omvatten. Zo heeft CD&V dat ook begrepen in haar ontwerpresolutie wanneer zij het heeft over het "geboortekrediet" (punt 1.4.1). De Raad herinnert er nogmaals aan dat het moederschapsverlof (15 weken) deel uitmaakt van de moederschapsbescherming, die enkel moeders vóór en na de bevalling beschermt en tot doel heeft de kwetsbaarheid van de werkneemster die moeder wordt, op het vlak van haar fysieke, morele en juridische gezondheid te helpen. Het is essentieel hier te herhalen dat de moederschapsbescherming een voorwaarde is voor de

verwezenlijking van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen (art.17 Genderwet van 10 mei 2007).

De arbeidswet van 16 maart 1971 en de Europese richtlijn 92/85/EEG inzake de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk van werkneemsters tijdens de zwangerschap, na de bevalling en tijdens de lactatie, schrijven de minimumvoorwaarden voor (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:31992L0085>). Moederschapsverlof kan dus niet worden beschouwd als een van de vele "thematische gezinsverloven" en moet apart worden behandeld, los van alle andere zogenaamde gezinsverloven.

Als individueel recht van de moeder kan het niet worden overgedragen aan de vader/meeouder (behalve in geval van overlijden van de moeder) of aan andere gezinsleden. Er werden al verschillende wetsvoorstellen ingediend om moederschapsrust over te dragen, maar de Raad heeft daarover een negatief advies uitgebracht (zie advies 174 van 12 september 2025, [download](#)).

Bovendien zou de overdraagbaarheid van een deel van het moederschapsverlof verschillende risico's met zich meebrengen:

- de duur van het moederschapsverlof zou een onderhandelingspunt worden tussen de moeder en haar werkgever,
 - het zou een bron van spanning kunnen worden tussen de toekomstige ouders, met name in gevallen waarin de moeder een hoger inkomen heeft dan de vader/meeouder,
 - de moeder zou, zelfs vrijwillig, kunnen worden aangezet om de duur van het verlof zelf in te korten ondanks het doel ervan, om tijdens haar beroepsloopbaan geen *child penalty* te ondergaan
4. Ouderschapsverlof moet worden gehandhaafd als een individueel recht van vier maanden, overeenkomstig de Europese richtlijn 2019/1158 van 20 juni 2019 betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven van ouders en zorgverleners, waarin bovendien wordt bepaald dat twee maanden niet overdraagbaar zijn ([richtlijn van 20 juni 2019 - betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers en tot intrekking van Richtlijn 2010/18/EU van de Raad](#)).
5. Wat betreft de **overdraagbaarheid van het familiaal verlof**, herinnert de Raad eraan dat thematisch en familiaal verlof individuele rechten zijn die verbonden zijn aan de arbeidsrelatie van ouders, moeders en vaders. De Raad is in principe gekant tegen de overdracht van verlof in het algemeen en zeker tegen de overdracht van het geboorteverlof. Om vaders/meeouders meer bij hun rol van ouder te betrekken, heeft de Raad altijd gepleit voor het toekennen van persoonlijk verlof aan vaders/meeouders. Dit is de enige doeltreffende manier om de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt te helpen verminderen. De Raad vreest ook het risico dat de vader/meeouder zijn

verlofrechten overdraagt aan de moeder of de grootouders, wat in strijd is met de doelstelling om de gezinsverantwoordelijkheden beter over de ouders te verdelen.

6. Het toekennen van **verlof aan de grootouders** (die nog werken) is op zich niet oninteressant. Maar in plaats van bestaande rechten over te dragen die zijn verworven en in de sociale regelgeving zijn verankerd, is de Raad van mening dat grootouders een eigen verlof zouden moeten kunnen krijgen om voor hun kleinkinderen te zorgen in het kader van hun eigen arbeidsrelatie.
7. **Het stimuleren van beide ouders om familiaal verlof op te nemen:** de Raad heeft zich altijd uitgesproken voor een grotere betrokkenheid van vaders/meeouders bij de opvoeding van kinderen, met het oog op een betere verdeling van de gezinsverantwoordelijkheden. Hij heeft herhaaldelijk aanbevolen om geboorteverlof verplicht te maken, het geleidelijk te verlengen en beter te vergoeden (memorandum 2024).

De Raad verzoekt de regering om een radicalere hervorming van het verlof door te voeren, vergelijkbaar met die in Spanje in 2021. Spanje heeft namelijk een verlofsysteem ingevoerd dat gebaseerd is op gendergelijkheid tussen ouders binnen het gezin en op de arbeidsmarkt. Zowel vaders als moeders hebben tegenwoordig recht op een "uitkering voor geboorte en kinderopvang" van 19 weken, waarvan 6 weken verplicht zijn en door beide ouders tegelijkertijd moeten worden opgenomen. In tegenstelling tot de vorige wetgeving is dit verlof niet overdraagbaar. Bovendien wordt het verlof volledig betaald tegen 100% van het loon en is het vrijgesteld van belasting.

Er is nog te weinig tijd verlopen om de duurzame effecten op de beroepsloopbaan van vrouwen en mannen te beoordelen. Gedragsveranderingen vragen bovendien veel tijd, zelfs in landen die het meest genereus zijn op het gebied van gezinsverlof. Toch heeft deze hervorming een duidelijk positief effect op de verdeling van de gezinsverantwoordelijkheden binnen huishoudens en op de verbetering van de kansen en arbeidsomstandigheden van vrouwen in de beroepswereld. (L. Gorjon & I. Lizarraga [Family-friendly policies and employment equality: an analysis of maternity and paternity leave equalization in Spain - Iseak](#)).

8. De Raad merkt verder op dat de regeling van het ouderschapsverlof wanneer dit gekoppeld is aan het kind en wanneer de **ouders gescheiden zijn**, andere problemen oplevert: de verdeling tussen de ouders moet tussen hen worden overeengekomen in een doorgaans gespannen klimaat, en wordt bij onenigheid door een rechter bepaald, wat op zijn beurt extra complexiteit en conflicten tot gevolg kan hebben wat schadelijk is voor de kinderen.
9. Het budget dat voor de uitvoering van het familiekrediet is uitgetrokken (25 miljoen euro) is ruimschoots ontoereikend om de intenties van de regering volledig te verwezenlijken. Waarschijnlijk gaat de Regering het aan een van zijn prioriteiten besteden. De Raad is van mening dat het essentieel is om vaders/meeouders te

stimuleren om verplicht gebruik te maken van de verlofmogelijkheden, zodat de gezinsverantwoordelijkheden daadwerkelijk tussen de ouders worden verdeeld en de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt wordt verminderd.

10. De Raad maakt zich bovendien zorgen over het feit dat bij deze hervorming het beleid inzake familiaal verlof en de vergoeding ervan wordt overgedragen aan de gewesten, aangezien de wet op de hervorming van de instellingen al bepaalt dat de gewesten bevoegd zijn voor "het gezinsbeleid, met inbegrip van alle vormen van steun aan gezinnen en kinderen".